

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

27.10.2025

м. Дніпро

№ 54/126-р/к
Справа 54/96-25

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) у період з січня 2022 року по жовтень 2025 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринках:

- послуги з централізованого водопостачання в межах території м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Володимирівське, с. Бабурка, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,

- послуги з централізованого водовідведення в межах території м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,

де розташовані водопровідні мережі та мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні комунального підприємства «Водоканал», як таке що не мало жодного конкурента на цих ринках.

Комунальне підприємство «Водоканал» встановило **наказами:**

від 06.04.2022 № 135/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“», **від 29.04.2022 № 151/д** «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“», **від 31.05.2022 № 188/д** «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“», **від 30.06.2022 № 258/д** «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“», **від 29.07.2022 № 337/д** «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“», **від 30.12.2022 № 622/д** «Про встановлення плати за абонентське обслуговування», **від 28.07.2023 № 414/д** «Про встановлення плати за абонентське обслуговування», **від 29.12.2023 № 754/д** «Про встановлення плати за абонентське обслуговування», **від 30.09.2024 № 672/д** «Про встановлення плати за абонентське обслуговування»

необґрунтовано завищений розмір плати за абонентське обслуговування у розрахунку на одного абонента для споживачів комунальної послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення, який застосовувало **відповідно у період:**

в квітні 2022 року, в травні 2022 року, червні 2022 року, в липні 2022 року, з серпня по грудень 2022 року, з січня по липень 2023 року, з серпня по грудень 2023 року, з січня по вересень 2024 року, з жовтня 2024 року по жовтень 2025 року.

За результатами розгляду справи № 54/96-25 адміністративною колегією Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України такі дії комунального підприємства «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) визнано порушеннями законодавства про захист

економічної конкуренції, передбаченими пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним частиною першою статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

На комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) накладено штраф у загальному розмірі 136 000 гривень.

Комунальне підприємство «Водоканал» зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунути наслідки цього порушення у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 54/96-25 про порушення комунальним підприємством «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (надалі - Закон), та подання Відділу досліджень і розслідувань в Запорізькій області від 14.10.2025 № 54-03/288-П з попередніми висновками у справі № 54/96-25

ВСТАНОВИЛА

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) З метою здійснення контролю за дотриманням КП «Водоканал» вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час встановлення плати за абонентське обслуговування з надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у період 2022-2025 років, Відділенням було направлено КП «Водоканал» вимоги про надання інформації від 14.01.2025 № 54-02/187е, від 19.05.2025 № 54-02/2130е, від 22.07.2025 № 54-02/3067е, від 07.10.2025 № 54-02/4347е.
- (2) Відділенням на вищевказані вимоги отримано від комунального підприємства «Водоканал» відповіді від 28.01.2025 № 369/25/04, від 30.05.2025 № 3801/25/09, від 30.07.2025 № 6009/25/04.1, від 14.10.2025 № 8259/25/08.
- (3) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 07.10.2025 №54/97-рп/к розпочато розгляд справи № 54/96-24 (далі – Розпорядження) за ознаками вчинення комунальним підприємством «Водоканал» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення шляхом дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку .
- (4) Копію Розпорядження надіслано комунальному підприємству «Водоканал» за місцезнаходженням юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено] листом Відділення від 09.10.2022 №54-02/4383е, який отриманий Підприємством 13.10.2025 відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № R067015378023.
- (5) Копію подання від 14.10.2025 № 54-03/288-П з попередніми висновками у справі №

54/96-25 направлено комунальному підприємству «Водоканал» листом від 14.10.2025 № 54-02/4467е:

- за місцезнаходженням юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено] (повідомлення про вручення поштового відправлення R067018505417),
 - на поштову електронну скриньку - info.vodokanal@zp.gov.ua.
- (6) Відділенням направлено комунальному підприємству «Водоканал» повідомлення про засідання адміністративної колегії Відділення (дату, час і місце розгляду справи № 54/96-25) листом від 14.10.2025 № 54-02/4464е:
- за місцезнаходженням юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено] (повідомлення про вручення поштового відправлення R067018505417),
 - на поштову електронну скриньку - info.vodokanal@zp.gov.ua.
- (7) Комунальне підприємство «Водоканал» листом від 21.10.2025 № 8500/25/09 повідомило Відділенню про участь у засіданні адміністративної колегії уповноважених представників підприємства.
- (8) На подання від 14.10.2025 № 54-03/288-П з попередніми висновками у справі № 54/96-25 комунальне підприємство «Водоканал» листом від 24.10.2025 № 8555/25/09 надало заперечення щодо результатів розгляду справи.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (9) Відповідачем у справі № 54/96-25 є комунальне підприємство «Водоканал»:
- ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено],
 - місцезнаходження: [інформація, доступ до якої обмежено],
 - дата державної реєстрації: 03.09.1993, дата запису: 21.10.2004, номер запису: 11031200000001262
- (далі – КП «Водоканал», Підприємство, Відповідач).
- (10) Засновником КП «Водоканал» є ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА.
- (11) КП «Водоканал», згідно із даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), здійснює, зокрема господарську діяльність: [інформація, доступ до якої обмежено] (витяг з ЄДР від 05.09.2025 за кодом доступу 540234408681 станом на 05.09.2025).
- (12) Підприємство надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1521 від 01.09.2011. Зазначена ліцензія є безстроковою.
- (13) Отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Водоканал» як юридична особа, що здійснює господарську діяльність, є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (14) Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання проведено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04. 2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням положень пункту 2.2 Методики, яким встановлено, що етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, можуть змінюватися, залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Визначення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого)

становища суб'єкта господарювання на ринку

- (15) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу є:
- суб'єкт господарювання;
 - група суб'єктів господарювання;
 - конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який (які) випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (16) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є КП «Водоканал».
- (17) Підприємством надаються послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення.
- (18) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»):
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
 - централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення (в редакції, чинній до 07.08.2023);
- (19) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набрав чинності з 07.08.2023)
- централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (20) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).
- (21) Послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення, що надає КП «Водоканал», є предметом господарського обороту, на який існує попит та пропозиція, тобто, є товаром у визначенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (22) Таким чином, об'єктами аналізу визначено:
- суб'єкт господарювання - КП «Водоканал»;
 - конкретний товар (послуги), який продається цим суб'єктом господарювання:
 - послуги з централізованого водопостачання,
 - послуги з централізованого водовідведення
 (послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення разом далі – **Послуги**).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (23) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців, постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (24) Згідно із пунктом 4.2. Методики, визначення ознак одного (подібного, аналогічного)

товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

- (25) При цьому, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару здійснюється, виходячи з подібності, зокрема, таких факторів, як функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні характеристики, умови споживання, що визначаються специфічністю розміщення, монтажу, ціни.
- (26) Відповідно до пункту 4.3 Методики, не розглядаються як товар проміжні результати діяльності суб'єктів господарювання, що не реалізуються на ринку, а споживаються у технологічному процесі їх власного виробництва.

3.2.1.1. Споживчі характеристики Послуг

- (27) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання є задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб споживачів у централізованому постачанні питної води (склад якої за органолептичними, мікробіологічними, паразитологічними, хімічними, фізичними та радіаційними показниками відповідає гігієнічним вимогам), а також для виробництва продукції, що потребує її використання, шляхом безперервного її подання із використанням комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води, які перебувають у власності (користуванні) суб'єктів господарювання – надавачів цих послуг.
- (28) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водовідведення є задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб споживачів у централізованому відведенні, збиранні, транспортуванні, очищенні та скиданні стічних вод побутового та виробничого походження, обробленні та утилізації осадів стічних вод населеного пункту за допомогою мереж водовідведення від об'єктів, які під'єднані до систем централізованого водовідведення, або за допомогою спеціалізованого транспорту від об'єктів, які не під'єднані до систем централізованого водовідведення, до споруд очищення стічних вод.
- (29) Споживчі характеристики, умови споживання, реалізації Послуг визначені: Законами України «Про житлово-комунальні послуги», «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»), «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набув чинності 07.08.2023); Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690; Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово - комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 № 936/15627 (зі змінами).

3.2.1.2. Умови споживання та умови реалізації Послуг, ціна Послуг.

- (30) Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» на підставі договору, зокрема з індивідуальними і колективними споживачами житлово-комунальних послуг, визначеними Законом України «Про житлово-комунальні

- послуги».
- (31) Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору.
- (32) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Послуги віднесено до комунальних послуг.
- (33) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема:
- послуг з централізованого водопостачання – є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання;
- послуг з централізованого водовідведення – є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (34) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або з централізованого водовідведення (далі – виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та з централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, врегульовані Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (далі – Постанова № 690). Також ці Правила визначають порядок надання, обліку, оплати Послуг, права та обов'язки споживача та виконавця.
- (35) Споживчі характеристики, умови споживання, умови реалізації та ціна визначені у договорах, укладених КП «Водоканал» зі споживачами.
- (36) Абзацом дев'ятим частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що плата виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання, складається з плати:
- за *послугу*, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;
 - за *абонентське обслуговування*, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України.
- (37) Величина плати за послугу з централізованого водопостачання та послугу з централізованого водовідведення визначалась КП «Водоканал» протягом всього періоду з урахуванням обсягів реалізації послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення та тарифів на ці послуги, що встановлювалися постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП).
- (38) Розмір плати за абонентське обслуговування Підприємством розраховується та встановлюється наказами самостійно, виходячи із планових витрат. Інформація про встановлення розміру плати за абонентське обслуговування розміщується на офіційному вебсайті Виконавця.
- (39) З огляду на наведені у типовому індивідуальному договорі про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, розміщеному на офіційному вебсайті КП «Водоканал», умови реалізації та ціни, умови споживання (специфічність розміщення, монтажу, технічного обслуговування), необхідною умовою отримання послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення є приєднання внутрішньобудинкових систем водопостачання та систем водовідведення об'єктів споживачів до водопровідних мереж та мереж водовідведення ліцензіата відповідно.

Тому послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за споживчими характеристиками (функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні характеристики) є товарами, що не є подібними між собою, а також подібними іншим товарам.

- (40) Послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення є предметами господарського обороту Підприємства, зокрема, з січня 2022 року по жовтень 2025 року.
- (41) В рамках даного дослідження не встановлено інших товарів, які б, з огляду на споживчі характеристики, умови споживання, реалізації мали б для покупців (споживачів) ознаки товару подібного (аналогічного) послугам з централізованого водопостачання та послугам з централізованого водовідведення.
- (42) Отже, товарами, щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Водоканал», є
- послуги з централізованого водопостачання,
 - послуги з централізованого водовідведення,
- що надаються на території, де Підприємство здійснює відповідну господарську діяльність.

3.2.2. *Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)*

- (43) Відповідно до пункту 4.4 Методики перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (44) Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів (товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (45) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання»:
- централізоване питне водопостачання - це господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
 - підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води
 - споживач питної води - юридична або фізична особа, яка використовує питну воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.
- (46) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод», зокрема:
- централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення;

- підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність із централізованого водовідведення
 - споживач - юридична або фізична особа, яка користується системою водовідведення на підставі відповідного договору.
- (47) Таким чином,
- **продавцем** (постачальником, виробником) послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, господарська діяльність якого спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
 - **продавцем** (постачальником, виробником) послуг з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, господарська діяльність якого спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (48) КП «Водоканал», зокрема в період з січня 2022 року по жовтень 2025 року є продавцем (постачальником, виробником) послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення, оскільки здійснює зазначену господарську діяльність за допомогою систем централізованого водопостачання (за допомогою комплексу об'єктів, споруд та мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води) та централізованого водовідведення (за допомогою сукупності об'єктів водовідведення) для забезпечення потреб споживачів.
- (49) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які отримують ці послуги на підставі відповідних договорів.
- (50) На офіційному вебсайті КП «Водоканал» <https://vodokanal.zp.ua/> розміщений публічний індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Водночас, у відповідних повідомленнях КП «Водоканал» на вебсайті Підприємство зазначає, що публікує цю пропозицію (оферту) про укладання публічного індивідуального договору для споживачів – власників (співвласників, користувачів) житлових та нежитлових приміщень в багатоквартирному будинку, а також власників (користувачів) індивідуальних (садибних) житлових будинків.
- (51) Таким чином, **основними споживачами** послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення є юридичні та фізичні особи - власники (співвласники, користувачі) житлових та нежитлових приміщень в багатоквартирному будинку, а також власники (користувачі) індивідуальних (садибних) житлових будинків, системи водопостачання та водовідведення яких з'єднані з системами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення КП «Водоканал», і які отримують послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення відповідно до укладених з Підприємством індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та, окрім плати за ці послуги, сплачують плату за абонентське обслуговування.

3.3. **Визначення товарних меж ринку**

- (52) Згідно з абзацом першим пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

У пункті 1.3 Методики визначено, що товарні межі ринку – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої

споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого

- (53) Відповідно до положень пунктів 5.1 - 5.3 Методики:
- формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих;
 - при проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані;
 - стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (54) Враховуючи, що необхідною умовою отримання
- послуг з централізованого водопостачання є приєднання систем водопостачання об'єктів споживачів до водопровідних мереж Підприємства, а
 - послуг з централізованого водовідведення є приєднання систем водовідведення об'єктів споживачів до каналізаційних мереж Підприємства,
- споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання кожного з цих товарів до споживання іншого.
- (55) Отже, за показниками взаємозамінності, зокрема, за: подібністю призначення, споживчими властивостями, умовами використання, подібністю технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо
- послуги з централізованого водопостачання
 - послуги з централізованого водовідведення,
- що надаються Підприємством, не мають товарів замінників.
- (56) Враховуючи наведене, **товарними межами** досліджуваних ринків є:
- послуги з централізованого водопостачання,
 - послуги з централізованого водовідведення.

3.4. **Визначення територіальних (географічних) меж ринку**

- (57) Відповідно до абзацу першого пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. При цьому слід звернути увагу на те, що при остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- (58) У пункті 1.3 Методики визначено, що територіальні (географічні) межі ринку – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (59) Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції на ринку Послуг є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою

отримання послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення є приєднання об'єктів водопостачання та об'єктів водовідведення споживачів до розподільних водопровідних мереж та мереж централізованого водовідведення КП «Водоканал».

За межами відповідних мереж, що перебувають у користуванні КП «Водоканал» та до яких приєднані водопровідні та каналізаційні системи об'єктів споживачів, отримання послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення Підприємства є неможливим.

- (60) За інформацією КП «Водоканал» (листи від 30.05.2025 № 3801/25/09, від 14.10.2025 № 8259/25/08) Підприємство надає Послуги в таких територіальних межах:
- **послугу з централізованого водопостачання:**
 - в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,

де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал»,
 - **послугу з централізованого водовідведення:**
 - в період січень 2022 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,

де розташовані мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал».
- (61) Звуження територіальних меж надання послуги з централізованого водопостачання мало місце внаслідок зворотного прийняття КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради від КП «Водоканал» майна, що входить до складу системи водопостачання населених пунктів сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка (лист КП «Водоканал» від 30.05.2025 № 3801/25/09).
- (62) За наявною у Відділенні інформацією, КП «Водоканал», надаючи послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення, для забезпечення потреб споживачів, використовує об'єкти і мережі комунальної власності, які перебувають на балансі Підприємства.
- (63) Отримання послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення є можливим тільки в межах території, де розташовані відповідні розподільні водопровідні мережі та мережі системи централізованого водовідведення.
- (64) З урахуванням наведеного, територіальними (географічними) межами досліджуваного ринку Послуг визначено територію
- при наданні **послуги з централізованого водопостачання:**
 - в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,

де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал»,
 - при наданні **послуги з централізованого водовідведення:**
 - в період січень 2022 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,

де розташовані мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал».

3.5. **Визначення часових меж ринку**

- (65) Відповідно до пункту 7.1. Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (66) У пункті 1.3 Методики визначено, що часові межі ринку – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (67) Згідно із статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (68) Пунктом 1.3 Методики визначено:
- попит - певна кількість товару, яку споживачі готові або/та в змозі купити за певну ціну у межах певної території протягом певного періоду;
 - пропозиція - певна кількість товару, яку суб'єкт господарювання виробляє (або може виробити) і пропонує (або може пропонувати) для реалізації на ринку, чи реалізує (або може реалізувати) на ринку за запропонованою ціною у межах певної території протягом певного періоду.
- (69) У досліджуваному періоді Підприємство надавало:
- **послугу з централізованого водопостачання** споживачам, які перебувають в:
 - в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал»,
 - **послугу з централізованого водовідведення** споживачам, які перебувають в:
 - в період січень 2022 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне
- (70) При цьому, не дивлячись на звуження територіальних меж надання Послуг, кількість абонентів КП «Водоканал» зменшилась тільки на 1% (з 587 842 до 582 044 споживачів).
- (71) Зважаючи на це, баланс попиту та пропозиції на досліджуваному ринку, а також його структура істотно не змінювались.
- (72) Нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та нарахування плати за абонентське обслуговування споживачам послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення проводиться щомісячно протягом календарного року.
- (73) На офіційному веб-сайті КП «Водоканал» <https://vodokanal.zp.ua/> у розділі «Тарифи» розміщені повідомлення про:
- тарифи на послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення, зокрема з 01.01.2022, з 01.06.2024, з 01.01.2025;
 - плату за абонентське обслуговування споживачів централізованого водопостачання та плату за абонентське обслуговування споживачів централізованого водовідведення (далі – Абонплата), зокрема з 01.04.2022; з 01.05.2022; з 01.06.2022; з 01.07.2022; з 01.08.2022; з 01.01.2023; з 01.08.2023, з 01.01.2024; з 01.10.2024.
- (74) Отже, упродовж січня 2022 року - жовтня 2025 року сукупність товарно – грошових відносин між КП «Водоканал» та споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не зазнала істотних змін.
- (75) Таким чином, **часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання**

та послуг з централізованого водовідведення визначено період: січень 2022 року – жовтень 2025 року.

3.6. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок*

- (76) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (77) Згідно з абзацом третім пункту 1.3 Методики бар'єри вступу на ринок - це обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (78) Бар'єрами для вступу суб'єктів господарювання на досліджуваний ринок послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є економічні, екологічні, технічні обмеження, пов'язані зі створенням (придбанням, отриманням у користування) відповідної інфраструктури (*комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, колекторів, трубопроводів, задіяних у єдиному технологічному процесі виробництва та транспортування питної води, відведення і очищення комунальних та інших стічних вод*), що забезпечуватиме споживачів питною водою, та забезпечуватиме потреби споживачів у відведенні і очищенні комунальних та інших стічних вод, а також адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання дозвільних документів (зокрема ліцензій) наявністю відповідних рішень органу місцевого самоврядування щодо визначення виконавця послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (79) Зазначені обставини перешкоджають новим суб'єктам господарювання вийти на ринок та почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.7. *Визначення потенційних конкурентів*

- (80) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (81) Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, згідно із статтею 5 Закону України «Про природні монополії», віднесено до сфер діяльності суб'єктів природної монополії.
- (82) Фізичні та юридичні особи, бюджетні установи, інші споживачі (споживачі) можуть отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення тільки у суб'єкта природної монополії. А відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (83) В межах розташування діючих мереж, які знаходяться в господарському віданні

Підприємства на території

- м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II;
не встановлено інших суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення, або які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо для провадження зазначеної господарської діяльності, але з різних причин не реалізують ці можливості.
- (84) З огляду на зазначене, у споживачів КП «Водоканал» відсутня альтернатива в отриманні послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення від іншого суб'єкта господарювання.
- (85) Таким чином, враховуючи наявність адміністративних та організаційних (економічних, екологічних, технічних обмежень, пов'язаних зі створенням (придбанням, отриманням у користування) відповідної інфраструктури) бар'єрів вступу на досліджуваний ринок, реальних та потенційних конкурентів КП «Водоканал» не встановлено.

3.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (86) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (87) Підприємство, здійснюючи господарську діяльність із надання Послуг, у період січень 2022 року - жовтень 2025 року не мало реальних та потенційних конкурентів, що пояснюється відсутністю можливості у інших суб'єктів господарювання надавати послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення споживачам, які приєднані до водопровідних та каналізаційних мереж Підприємства, у зв'язку з чим, немає потреби визначати загальний обсяг товару, що обертається на досліджуваному ринку та здійснювати розрахунок частки Підприємства на ньому.
- (88) З урахуванням наведеного, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Водоканал» займає монопольне (домінуюче) становище:
 - **на ринку послуги з централізованого водопостачання:**
 - в період січень 2022 року – липень 2022 року – в територіальних межах м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Дніпробуд – II, ст. Ростуца,
 - в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - в територіальних межах м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Дніпробуд – II, ст. Ростуца,
 де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал»,
 - **на ринку послуги з централізованого водовідведення:**
 - в період січень 2022 року – жовтень 2025 року - в територіальних межах м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,
 де розташовані мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал»,
оскільки на цих ринках у КП «Водоканал» немає жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (89) Правові засади функціонування ринків у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначаються, зокрема:

Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» (далі – Закон про питну воду) (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»);

Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»);

Законом України «Про житлово-комунальні послуги»;

Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»;

Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 року № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (зі змінами) (далі – Постанова КМУ № 690, Правила № 690);

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 808 «Про встановлення граничного розміру плати за абонентське обслуговування у розрахунку на одного абонента для комунальних послуг, що надаються споживачам за індивідуальними договорами про надання комунальних послуг або за індивідуальними договорами з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг» (далі – Постанова № 808).

- (90) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відносяться до комунальних послуг.
- (91) Як зазначалося вище, абзацом дев'ятим частини п'ятою статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що плата виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання, складається з плати:
- за *послугу*, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;
 - за *абонентське обслуговування*, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України.
- (92) Відповідно до пункту 11 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» **«плата за абонентське обслуговування - платіж, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір) або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем) (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), що включає витрати виконавця, пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених цим Законом, а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води)».**
- (93) Підпунктом 2 пункту 2 Постанови № 808 визначено, що **плата за абонентське обслуговування** (з урахуванням податку на додану вартість), **визначена відповідно до планованих витрат виконавця** (витрат, пов'язаних з укладенням договору про

надання комунальної послуги, із здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем **абонентів за індивідуальними договорами** (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем тепlopостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води), не повинна перевищувати граничного розміру платим за абонентське обслуговування, визначеного відповідно до цієї постанови .

- (94) Абзацом десятим пункту 1 Постанови № 808, визначено, що під абонентом слід розуміти споживача відповідної комунальної послуги (самостійні об'єкти нерухомого майна якого розташовані за однією поштовою адресою), з якими виконавець уклав індивідуальний договір про надання комунальних послуг або індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг.
- (95) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі - споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, врегульовано Правилами № 690 (пункт 1 Правил № 690).
- (96) Послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги» (далі - договір) та вимогами Правил № 690 (абзац перший пункту 1 Правил № 690).
- (97) Зокрема, Постановою КМУ № 690 затверджені типові договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, серед яких: типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (98) Відповідно до вказаних типових договорів: споживач вносить однією сумою плату виконавцю, яка складається з:

плати за послугу, визначеної відповідно до Правил надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 63, ст. 2194), - в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 85, та Методики розподілу, що розраховується виходячи з розмірів затверджених уповноваженим органом тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та обсягу спожитих послуг або за нормами споживання, встановленими органом місцевого самоврядування, до встановлення вузла комерційного обліку;

плати за абонентське обслуговування в розмірі, визначеному виконавцем, але не вище граничного розміру, визначеного Кабінетом Міністрів України, інформація про яку розміщується на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або веб-сайті виконавця (пункт 29 типового індивідуального договору про надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення).

5. ОБСТАВИНИ СПРАВИ.

- 5.1. Встановлення та застосування КП «Водоканал» плати за абонентське обслуговування споживачів послуг з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення у 2022- 2025 роках

- (99) На офіційному вебсайті КП «Водоканал» <https://vodokanal.zp.ua/> **01.03.2022** опубліковані публічні пропозиції (оферти) про укладення Індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, що є публічним договором приєднання, для:
- для споживачів – власників (співвласників, користувачів) житлових приміщень в багатоквартирному будинку,
 - споживачів – власників (співвласників, користувачів) житлових приміщень в багатоквартирному будинку, яким КП «Водоканал» надає послуги з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення через мережі, що не перебувають на балансі підприємства,
 - для споживачів – власників (користувачів) індивідуальних (садибних) житлових будинків,
 - для споживачів – власників (співвласників, користувачів) нежитлових приміщень в багатоквартирному будинку.
- (100) Також на вебсайті КП «Водоканал» <https://vodokanal.zp.ua/> **01.03.2022** розміщено Типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – індивідуальний договір), який набирає чинності через 30 днів з моменту розміщення на офіційному сайті підприємства <https://vodokanal.zp.ua/> - з **01.04.2022** та діє дотепер.
- (101) Крім того, КП «Водоканал» повідомило (лист від 30.07.2025 № 6009/25/04.1), що з категорією споживачів «інші споживачі» (суб'єкти господарювання, бюджетні установи, релігійні організації, інші юридичні особи тощо) укладено, зокрема типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі)).
- (102) Умовами індивідуального договору, зокрема пунктом 29, передбачено, що споживач вносить однією сумою плату виконавцю, яка складається з:
- плати за послугу, визначеної відповідно до Правил надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 63, ст. 2194), та Методики розподілу, що розраховується виходячи з розмірів затверджених уповноваженим органом тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та обсягу спожитих послуг або за нормами споживання, встановленими органом місцевого самоврядування, до встановлення вузла комерційного обліку;
 - плати за абонентське обслуговування в розмірі, визначеному виконавцем, але не вище граничного розміру, визначеного Кабінетом Міністрів України, інформація про яку розміщується на офіційному веб-сайті виконавця <http://www.vodokanal.zp.ua>.
- (103) Умовами договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі), зокрема пунктом 19, передбачено, що споживач вносить однією сумою плату виконавцю за послуги, що розраховується виходячи з розміру затверджених тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та обсягу спожитих послуг, визначеного відповідно до Правил надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 85), та Методики розподілу.
- У разі коли споживач є власником (користувачем) приміщення у будівлі, а розподіл спожитих послуг здійснюється виконавцем, такому споживачу нараховується плата за абонентське обслуговування в розмірі, визначеному виконавцем, але не вище граничного розміру, визначеного Кабінетом Міністрів України, інформація про яку

розміщується на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або веб-сайті виконавця <http://www.vodokanal.zp.ua>.

- (104) З моменту набрання чинності індивідуальних договорів - з квітня 2022 року КП «Водоканал» нараховує плату за абонентське обслуговування з централізованого водопостачання та плату за абонентське обслуговування з централізованого водовідведення (разом далі – Абонплата):
- споживачам за індивідуальними договорами та
 - споживачам за договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) (у разі здійснення КП «Водоканал» розподілу спожитих послуг).
- яка затверджується Підприємством відповідним наказом.
- (105) За інформацією КП «Водоканал» (лист від 28.01.2025 № 639/25/04), у досліджуваному періоді розміри Абонплати на 1 абонента на місяць установлені та введені в дію наказами КП «Водоканал»:
- від 06.04.2022 № 135/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (далі – наказ від 06.04.2022 № 135/д), термін введення – з 01 квітня по 30 квітня 2022 року;
 - від 29.04.2022 № 151/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (далі – наказ від 29.04.2022 № 151/д), термін введення – з 01 травня 2022 року;
 - від 31.05.2022 № 188/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (далі – наказ від 31.05.2022 № 188/д), термін введення – з 01 червня 2022 року;
 - від 30.06.2022 № 258/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (далі – наказ від 30.06.2022 № 258/д), термін введення – з 01 липня 2022 року;
 - від 29.07.2022 № 337/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (далі – наказ від 29.07.2022 № 337/д), термін введення – з 01 серпня 2022 року;
 - від 30.12.2022 № 622/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (далі – наказ від 30.12.2022 № 622/д), термін введення – з 01.01.2023,
 - від 28.07.2023 № 414/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (далі – наказ від 30.12.2022 № 622/д), термін введення – з 01.08.2023;
 - від 29.12.2023 № 754/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (далі – наказ від 29.12.2023 № 754/д), термін введення – з 01.01.2024;
 - від 30.09.2024 № 672/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (далі – наказ від 30.09.2024 № 672/д), термін введення – з 01 жовтня 2024 року, який діє і в січні - жовтні 2025 року.
- (106) Отже, в період квітень 2022 року – серпень 2025 року КП «Водоканал» застосовувалась плата за абонентське обслуговування, що затверджена такими наказами:
- від 06.04.2022 № 135/д, у розрахунку на квітень 2022 року (далі – Абонплата 1),
 - від 29.04.2022 № 151/д, у розрахунку на травень 2022 року (далі – Абонплата 2),
 - від 31.05.2022 № 188/д, у розрахунку на червень 2022 року (далі – Абонплата 3),
 - від 30.06.2022 № 258/д, у розрахунку на липень 2022 року (далі – Абонплата 4),
 - від 29.07.2022 № 337/д, у розрахунку на серпень - грудень 2022 року (далі – Абонплата 5),
 - від 30.12.2022 № 622/д, у розрахунку на 2023 рік (далі – Абонплата 6),
 - від 28.07.2023 № 414/д, у розрахунку на серпень - грудень 2023 року (далі – Абонплата 7),
 - від 29.12.2023 № 754/д, у розрахунку на 2024 рік (далі – Абонплата 8),
 - від 30.09.2024 № 672/д, у розрахунку на жовтень - грудень 2024 року (далі – Абонплата

9)

(інформацію щодо динаміки зміни розміру Абонплати наведено в таблиці 1):

Таблиця 1

Реквізити наказу про затвердження Абонплати	Дата введення в дію Абонплати	Період застосування Абонплати	Розмір Абонплати, грн/абонент, з ПДВ		
			За централізоване водопостачання		За централізоване водовідведення
			без витрат на ВКО	з витратами на ВКО	
06.04.2022 № 135/д	01.04.2022	квітень 2022	13,97	-	13,97
29.04.2022 № 151/д	01.05.2022	травень 2022	10,95	-	10,95
31.05.2022 № 188/д	01.06.2022	червень 2022	13,32	-	13,32
30.06.2022 № 258/д	01.07.2022	липень 2022	12,82	-	12,82
29.07.2022 № 337/д	01.08.2022	серпень – грудень 2022	15,59	-	15,59
30.12.2022 № 622д	01.01.2023	січень – липень 2023	15,76	16,44	15,76
28.07.2023 № 414/д	01.08.2023	серпень – грудень 2023	13,99	14,09	13,99
29.12.2023 № 754/д	01.01.2024	січень – вересень 2024	15,88	16,44	15,88
30.09.2024 № 672/д	01.10.2024	з жовтня 2024 і по дату складання цього рішення	17,54	18,16	17,54

(107) В додатках № 1 до вказаних наказів (від 06.04.2022 № 135/д, від 29.04.2022 № 151/д, від 1.05.2022 № 188д, від 30.06.2022 № 258/д, від 29.07.2022 № 337/д, від 30.12.2022 № 622д, від 28.07.2023 № 414/д, від 29.12.2023 № 754/д, від 30.09.2024 № 672/д) наведено «Структуру плати за абонентське обслуговування з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Калькуляції).

Деталізовану інформацію щодо планових витрат, врахованих в Калькуляціях, наведено в Додатку до цього рішення.

(108) Як вбачається з даних Калькуляцій Абонплати 1 – 9, при визначенні розміру плати за абонентське обслуговування Підприємством враховано:

- плановий прибуток - у розмірі 2% від повної планової собівартості та податок на прибуток – у розмірі 18% від суми запланованого прибутку.

(109) Укрупнені показники Калькуляцій Абонплати 1 – 9 наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

	Абон плата 1	Абон плата 2	Абон плата 3	Абон плата 4	Абон плата 5	Абон плата 6	Абон плата 7	Абон плата 8	Абон плата 9
Плановий період, прийнятий в Калькуляції	04.2022	05.2022	06.2022	07.2022	08 - 12. 2022	2023	08 - 12. 2023	2024	10 - 12. 2024
I. Розрахунок вартості абонентського обслуговування споживачів послуг з централізованого водопостачання та з централізованого водовідведення (без витрат на обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку (ВКО))									
Повна собівартість, т. грн	6 627,12	5 193,29	6 392,84	6 148,68	37 455,50	90 511,67	33 196,76	90 447,20	25 012,62
Прибуток, т. грн	132,54	103,87	127,88	122,97	749,11	1 810,23	663,94	1 808,94	500,25
Податок на прибуток, т. грн	23,86	18,70	23,01	22,13	134,84	325,84	119,51	325,61	90,05
Всього вартість на плановий період, т. грн	6 783,52	5 315,86	6 543,73	6 293,78	38 339,45	92 647,74	33 980,21	92 581,76	25 602,91
Кількість абонентів ¹	582 651	582 651	589 600	589 186	590 102	587 842	582 044	583 062	583 774
Розмір абонплати на 1 абонента в місяць, без ПДВ, грн	11,64	9,12	11,10	10,68	12,99	13,13	11,66	13,23	14,62

	Абон плата 1	Абон плата 2	Абон плата 3	Абон плата 4	Абон плата 5	Абон плата 6	Абон плата 7	Абон плата 8	Абон плата 9
Плановий період, прийнятий в Калькуляції	04.2022	05.2022	06.2022	07.2022	08 - 12. 2022	2023	08 - 12. 2023	2024	10 - 12. 2024
Розмір абонплати на 1 абонента в місяць, з ПДВ, грн	13,97	10,95	13,32	12,82	15,59	15,76	13,99	15,88	17,54
II. Обслуговування та заміна вузлів комерційного обліку (ВКО)									
Повна собівартість, тис. грн	–	–	–	–	–	183,03	11,02	167,232	44,538
Прибуток, т. грн	–	–	–	–	–	3,66	0,22	3,345	0,891
Податок на прибуток, т. грн	–	–	–	–	–	0,66	0,04	0,602	0,160
Всього вартість на плановий період, т. грн	–	–	–	–	–	187,35	11,28	171,179	45,589
Кількість абонентів	–	–	–	–	–	27 577	28 170	30 143	29 657
всього обслуговування ВКО на 1 абонента в місяць, без ПДВ, грн	–	–	–	–	–	0,57	0,08	0,47	0,51
розмір абонплати (з ВКО), без ПДВ, грн	–	–	–	–	–	13,70¹	11,74¹	13,70¹	15,13¹
розмір абонплати (з ВКО), з ПДВ, грн	–	–	–	–	–	16,44	14,09	16,44	18,16

1 – розмір абонплати з ВКО (без ПДВ) є сумою розміру абонплати на 1 абонента в місяць, без ПДВ (розділ I) та вартості обслуговування ВКО на 1 абонента в місяць, без ПДВ (розділ II)

- (110) В розділі I таблиці 2 наведено розрахунок Абонплати для загальної кількості споживачів послуг з централізованого водопостачання та споживачів послуг з централізованого водовідведення, з зазначенням сумарних планових показників щодо:
- витрат з абонентського обслуговування споживачів Послуг,
 - прибутку та податку на прибуток,
 - загальної вартості абонентського обслуговування споживачів Послуг.
- (111) В розділі II таблиці 2 зазначено планові показники вартості обслуговування вузлів комерційного обліку для індивідуальних споживачів послуг з централізованого водопостачання в будинках, облаштованих загальнобудинковими лічильниками обліку води.

Щодо врахування при розрахунку Абонплати 1 – 9 планового прибутку

- (112) Як зазначено в пункті 108 цього рішення, при розрахунку Абонплати 1 – 9 КП «Водоканал» врахувало:
- плановий прибуток - у розмірі 2% від повної планової собівартості,
 - податок на прибуток – у розмірі 18% від суми запланованого прибутку.
- (113) Загальний розмір планового прибутку, врахованого в Абонплаті 1 - 9 (за Послуги), що застосовувалась в період квітень 2022 року – жовтень 2025 року, становить **6 489 430 грн**, податку на прибуток – **1 168 100 грн**, а саме:

Таблиця 3

Дата, № наказу	Плановий період, на який розраховано Абонплату	Фактичний період, застосування Абонплати	Вид Послуги	Плановий прибуток в Абонплаті (на період її фактичного застосування), <i>тис. грн</i>		Плановий податок на прибуток в Абонплаті (на період її фактичного застосування), <i>тис. грн</i>	
				без витрат на ВКО ¹	витрати на ВКО ²	без витрат на ВКО ¹	витрати на ВКО ²
06.04.2022 № 135/д	квітень 2022	квітень 2022	ЦВП ³	72,75	–	13,10	–
			ЦВВ ⁴	59,79	–	10,76	–
29.04.2022 № 151/д	травень 2022	травень 2022	ЦВП ³	57,01	–	10,26	–
			ЦВВ ⁴	46,85	–	8,43	–
31.05.2022 № 188/д	червень 2022	червень 2022	ЦВП ³	69,87	–	12,58	–
			ЦВВ ⁴	57,98	–	10,44	–
30.06.2022 № 258/д	липень 2022	липень 2022	ЦВП ³	67,19	–	12,09	–
			ЦВВ ⁴	55,78	–	10,04	–
29.07.2022 № 337/д	серпень – грудень 2022	серпень – грудень 2022	ЦВП ³	409,26	–	73,67	–
			ЦВВ ⁴	339,85	–	61,17	–
30.12.2022 № 622д	2023	січень – липень 2023	ЦВП ³	576,92	2,14	103,85	0,39
			ЦВВ ⁴	479,05	–	86,23	–
28.07.2023 № 414/д	серпень – грудень 2023	серпень – грудень 2023	ЦВП ³	359,47	0,22	64,70	0,04
			ЦВВ ⁴	304,47	–	54,81	–
29.12.2023 № 754/д	2024	січень – вересень 2023	ЦВП ³	734,28	2,51	132,17	0,45
			ЦВВ ⁴	622,43	–	112,04	–
30.09.2024 № 672/д	жовтень – грудень 2024	жовтень 2024 – жовтень 2025	ЦВП ³	1 173,28	3,86	211,19	0,69
			ЦВВ ⁴	994,47	–	179,01	–
Всього			ЦВП ³	3 520,03	8,72	633,60	1,57
			ЦВВ ⁴	2 960,68	0,00	532,92	0,00

1- плановий прибуток та податок на прибуток в Абонплаті, що не враховує витрати на обслуговування вузлів комерційного обліку води;

2 - плановий прибуток та податок на прибуток, враховані в вартості обслуговування вузлів комерційного обліку води;

3 – централізоване водопостачання;

4- централізоване водовідведення.

(114) В обґрунтування підстав врахування в розрахунку планового прибутку КП «Водоканал» надало такі пояснення (лист від 28.01.2025 № 639/25/04):

«Пунктом 2.1. Статуту передбачено, що метою діяльності Підприємства є отримання прибутку за рахунок підприємницької діяльності і на цій основі – задоволення соціально-економічних інтересів громади та трудового колективу Підприємства.

Діючим законодавством не передбачений порядок формування плати за абонентське обслуговування, зокрема прибутку, його розміру та напрямків використання.

На підставі зазначеного, плановий прибуток, його розмір враховувався КП «Водоканал» в структурі плати за абонентське обслуговування за аналогією з методологією формування планованого прибутку відповідно до абзацу 1.3 пункту 2.9 Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженого постановою НКРЕКП від 10.03.2016 № 302.

Пунктом 2.9 (абзаци 1, 3) постанови НКРЕКП від 10.03.2016 № 302 передбачено, що *планований прибуток визначається як сума коштів, що додається до суми повної планованої собівартості і спрямовується на здійснення заходів інвестиційної програми (інвестиційного проекту), погашення основної суми запозичень (кредитів, позик),*

узгоджених з НКРЕКП, та/або забезпечення необхідного рівня прибутковості капіталу власників, відшкодування витрат з податку на прибуток та **забезпечення обігових коштів**.

У тарифах на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення можуть враховуватись обігові кошти за рахунок планованого прибутку **в розмірі не більшому 2 % від повної планованої собівартості**.

Таким чином, в структурі плати за абонентське обслуговування за 2022 - 2024 роки плановий прибуток був врахований КП «Водоканал» у **розмірі 2% від повної планованої собівартості з метою забезпечення обігових коштів**» (кінець цитати).

- (115) Також КП «Водоканал» зазначило, що ним не затверджувався перелік заходів, що планувалось здійснювати за рахунок прибутку, врахованого в Абонплаті. За поясненнями КП «Водоканал»:

«Нормами чинного законодавства передбачено визначення та складання заходів на виконання інвестиційної програми у разі включення коштів на їх здійснення до складу прибутків.

В зв'язку з тим, що відповідними наказами про встановлення плати за абонентське обслуговування КП «Водоканал» був затверджений розмір планового прибутку (структурою плати, яка є додатком до наказу) у розмірі 2% від повної планованої собівартості на **забезпечення обігових коштів**, а не на виконання заходів інвестиційних програм, визначення та складання заходів окремим розпорядчим документом по підприємству не вимагається.» (кінець цитати).

- (116) Разом з тим, у розумінні пункту 11 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» **плата за абонентське обслуговування - це платіж**, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір) або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем) (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), **що включає витрати виконавця**, пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених цим Законом, а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води)».

- (117) Підпунктом 2 пункту 2 Постанови № 808 визначено, що **плата за абонентське обслуговування (з урахуванням податку на додану вартість)**, визначена відповідно до **планованих витрат виконавця** (витрат, пов'язаних з укладенням договору про надання комунальної послуги, із здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), а також за **виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів** за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води), не повинна перевищувати граничного розміру платим за абонентське обслуговування, визначеного відповідно до цієї постанови .

- (118) Тобто, з аналізу вказаних нормативних актів вбачається, що до структури плати за

абонентське обслуговування включаються:

- планові витрати виконавця житлово-комунальної послуги, пов'язані з обслуговуванням абонентів за індивідуальними договорами, та
- податок на додану вартість.

Включення до структури плати за абонентське обслуговування планового прибутку та податку на прибуток вказаними нормативними актами не передбачено.

- (119) В свою чергу, КП «Водоканал» також вірно зазначено, що **діючим законодавством не передбачений порядок формування плати за абонентське обслуговування, зокрема прибутку, його розміру та напрямків використання** (дивись пункт 114 цього рішення).
- (120) Отже, з огляду на визначення статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Підприємством необґрунтовано включено до Калькуляції Абонплати 1 – 9, що застосовувалась у період квітень 2022 року – жовтень 2025 року, такі складові як «прибуток» на загальну суму **6 489 430** грн та «податок на прибуток» на загальну суму **1 168 100** грн, в тому числі:
- **для споживачів послуг з централізованого водопостачання**
 - в Абонплату 1 - 9, що не враховує витрати на обслуговування вузлів комерційного обліку води, прибутку – **3 520 030** грн, податку на прибуток – **633 600** грн,
 - в Абонплату 6 - 9, що враховує витрати на обслуговування вузлів комерційного обліку води, прибутку – **8 720** грн, податку на прибуток – **1 570** грн,
 - **для споживачів послуг з централізованого водовідведення**
 - в Абонплату 1 - 9 прибутку – **2 960 680** грн, податку на прибуток – **532 920** грн як такі складові, що не передбачені законодавчою нормою.

- (121) Вказані висновки корелюються і з роз'ясненнями Міністерства розвитку громад та територій України, наданих цим міністерством Антимонопольному комітету України листом від 15.07.2025.2024 № 17227/8/10-25, в якому повідомило, зокрема про таке:

«Слід зазначити, що плата за абонентське обслуговування розраховується виконавцем комунальної послуги на плановий період (12 місяців), виходячи з його витрат, які, у свою чергу, визначаються з урахуванням завдань та функцій, визначених статтею 1 Закону, у розрахунку на одного абонента.

Такі витрати виконавця комунальної послуги мають підтверджувати виконання запланованих у планованому періоді завдань (функцій), пов'язаних саме із абонентським обслуговуванням відповідних споживачів.» (кінець цитати).

Загальний висновок

- (122) Таким чином, враховуючи викладене, КП «Водоканал» до Калькуляції Абонплати 1 – 9, що застосовувалась у період квітень 2022 року – жовтень 2025 року, **включено** суми прибутку та податку на прибуток, що не передбачено законодавством, у загальному розмірі **6 489 430** грн (прибуток) та **1 168 100** грн (податок на прибуток), в тому числі:
- **для споживачів послуги з централізованого водопостачання**
 - в Абонплату 1 - 9, що не враховує витрати на обслуговування вузлів комерційного обліку води, прибутку – **3 520 030** грн, податку на прибуток – **633 600** грн,
 - в Абонплату 6 - 9, що враховує витрати на обслуговування вузлів комерційного обліку води, прибутку – **8 720** грн, податку на прибуток – **1 570** грн,
 - **для споживачів послуги з централізованого водовідведення**
 - в Абонплату 1 - 9 прибутку – **2 960 680** грн, податку на прибуток – **532 920** грн
- що призвело до необґрунтованого завищення розміру Абонплати, встановленої наказами КП «Водоканал»: від 06.04.2022 № 135/д, від 29.04.2022 № 151/д, від

31.05.2022 № 188/д, від 30.06.2022 № 258/д, від 29.07.2022 № 337/д, від 30.12.2022 № 622д, від 28.07.2023 № 414/д, від 29.12.2023 № 754/д, від 30.09.2024 № 672/д.

- (123) Сума завищення Підприємством Абонплати на 1 абонента у місяць склала (дивись таблицю 4):

Таблиця 4

Дата, № наказу	Плановий період, на який розраховано Абонплату	Фактичний період, застосування Абонплати	Вид Послуги	Абонплата з урахуванням прибутку та податку на прибуток, грн, з ПДВ	Абонплата без урахування прибутку та податку на прибуток, грн, з ПДВ	Різниця, грн
06.04.2022 № 135/д	квітень 2022 р.	квітень 2022 р.	ЦВП ¹	13,97	13,65	0,32
			ЦВВ ³	13,97	13,65	0,32
29.04.2022 № 151/д	травень 2022 р.	травень 2022 р.	ЦВП ¹	10,95	10,70	0,25
			ЦВВ ³	10,95	10,70	0,25
31.05.2022 № 188/д	червень 2022 р.	червень 2022 р.	ЦВП ¹	13,32	13,01	0,31
			ЦВВ ³	13,32	13,01	0,31
30.06.2022 № 258/д	липень 2022 р.	липень 2022 р.	ЦВП ¹	12,82	12,52	0,30
			ЦВВ ³	12,82	12,52	0,30
29.07.2022 № 337/д	серпень – грудень 2022 р.	серпень – грудень 2022 р.	ЦВП ¹	15,59	15,23	0,36
			ЦВВ ³	15,59	15,23	0,36
30.12.2022 № 622д	2023 р.	січень – липень 2023 р.	ЦВП ¹	15,76	15,40	0,36
			ЦВП ²	16,44	16,06	0,38
			ЦВВ ³	15,76	15,40	0,36
28.07.2023 № 414/д	серпень – грудень 2023 р.	серпень – грудень 2023 р.	ЦВП ¹	13,99	13,69	0,30
			ЦВП ²	14,09	13,78	0,31
			ЦВВ ³	13,99	13,69	0,30
29.12.2023 № 754/д	2024 р.	січень – вересень 2023 р.	ЦВП ¹	15,88	15,51	0,37
			ЦВП ²	16,44	16,07	0,37
			ЦВВ ³	15,88	15,51	0,37
30.09.2024 № 672/д	вересень – грудень 2024 р.	жовтень 2024 р. – жовтень 2025 р.	ЦВП ¹	17,54	17,14	0,40
			ЦВП ²	18,16	17,74	0,42
			ЦВВ ³	17,54	17,14	0,40

ЦВП¹ – абонплата за послуги з централізованого водопостачання для споживачів без будинкових ВКО,

ЦВП² - абонплата за послуги з централізованого водопостачання для споживачів з будинковими ВКО,

ЦВВ³ - абонплата за послуги з централізованого водовідведення.

- (124) Отже, Підприємство Наказами:

від 06.04.2022 № 135/д (з терміном дії у квітні 2022 року),

від 29.04.2022 № 151/д (з терміном дії у травні 2022 року),

від 31.05.2022 № 188/д (з терміном дії у червні 2022 року),

від 30.06.2022 № 258/д (з терміном дії у липні 2022 року),

від 29.07.2022 № 337/д (з терміном дії у серпні - грудні 2022 року),

від 30.12.2022 № 622д (з терміном дії у січні – липні 2023 року),

від 28.07.2023 № 414/д (з терміном дії у серпні - грудні 2023 року),

від 29.12.2023 № 754/д (з терміном дії у січні – вересні 2023 року),

від 30.09.2024 № 672/д (з терміном дії у жовтні 2024 року– жовтні 2025 року)

встановило завищений розмір плати за абонентське обслуговування у розрахунку на одного абонента для комунальних послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення.

5.2. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (125) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку визнаються, зокрема дії суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (126) Матеріалами справи підтверджено, що КП «Водоканал» займає монопольне (домінуюче) становище
- **на ринку послуги з централізованого водопостачання в межах території:**
 - в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - **послуги з централізованого водовідведення в межах території:**
 - в період січень 2022 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,
- де розташовані водопровідні мережі та мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал», як таке, що не має жодного конкурента.
- (127) Встановлення КП «Водоканал» Наказами від 06.04.2022 № 135/д (з терміном дії у квітні 2022 року), від 29.04.2022 № 151/д (з терміном дії у травні 2022 року), від 31.05.2022 № 188/д (з терміном дії у червні 2022 року), від 30.06.2022 № 258/д (з терміном дії у липні 2022 року), від 29.07.2022 № 337/д (з терміном дії у серпні - грудні 2022 року), від 30.12.2022 № 622/д (з терміном дії у січні – липні 2023 року), від 28.07.2023 № 414/д (з терміном дії у серпні - грудні 2023 року), від 29.12.2023 № 754/д (з терміном дії у січні – вересні 2023 року), від 30.09.2024 № 672/д (з терміном дії у жовтні 2024 року – жовтні 2025 року), та застосування у період дії цих наказів, необґрунтовано завищеного розміру плати за абонентське обслуговування (у розрахунку на одного абонента на місяць) для споживачів комунальних послуг з централізованого водопостачання та споживачів послуг з централізованого водовідведення, з якими укладено індивідуальні договори про надання послуг, призвело до ущемлення інтересів споживачів.

5.3. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ ТАКИХ ДІЙ ЗА УМОВИ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ.

- (128) КП «Водоканал» є єдиним виконавцем
- **послуги з централізованого водопостачання для споживачів в межах території:**
 - в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,
 - **послуги з централізованого водовідведення для споживачів в межах території:**
 - в період січень 2022 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,,
- де розташовані водопровідні мережі та мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал», як таке, що не має жодного конкурента у вказаних населених пунктах, системи водопостачання та/або водовідведення яких

приєднані до систем централізованого водопостачання та систем централізованого водовідведення КП «Водоканал», та які отримують Послуги відповідно до укладених із Підприємством договорів і сплачують, зокрема нараховану їм Абонплату, до складу якої включено прибуток та податок на прибуток, що не передбачено чинним законодавством.

- (129) Така поведінка була б неможлива за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з централізованого водопостачання та послуги з централізованого водовідведення в межах території вищенаведених населених пунктів, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал».
- (130) Адже, за умов конкуренції, встановлення завищеного розміру Абонплати було б неможливим, оскільки споживачі мали б змогу обрати інше підприємство - виконавця відповідних послуг, який при розрахунку Абонплати дотримувався б вимог законодавства України.
- (131) Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

5.4. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ МОНОПОЛЬНИМ СТАНОВИЩЕМ

- (132) Враховуючи викладене,
- дії КП «Водоканал», яке займає монополієне (домінуюче) становище на ринку **послуги з централізованого водопостачання** в межах території – в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II, – в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II, де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал», **які полягають у встановленні Наказами** від 06.04.2022 № 135/д, від 29.04.2022 № 151/д, від 31.05.2022 № 188/д, від 30.06.2022 № 258/д, від 29.07.2022 № 337/д, від 30.12.2022 № 622д, від 28.07.2023 № 414/д, від 29.12.2023 № 754/д, від 30.09.2024 № 672/д **та застосуванні** у період дії цих наказів **економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуги з централізованого водопостачання**, у розрахунку на одного абонента на місяць, внаслідок включення до структури абонентської плати прибутку та податку на прибуток, кваліфіковані як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;
 - дії КП «Водоканал», яке у період 2022-2024 років та січня – жовтня 2025 року займає монополієне (домінуюче) становище на ринку **послуги з централізованого водовідведення** в межах території м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне, де розташовані мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал», **які полягають у встановленні Наказами** від 06.04.2022 № 135/д, від 29.04.2022 № 151/д, від 31.05.2022 № 188/д, від 30.06.2022 № 258/д, від 29.07.2022 № 337/д, від 30.12.2022 № 622д, від 28.07.2023 № 414/д, від 29.12.2023 № 754/д, від 30.09.2024 № 672/д **та застосуванні** у період дії цих наказів **економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуги з централізованого водовідведення**, у розрахунку на одного

абонента на місяць, внаслідок включення до структури абонентської плати прибутку та податку на прибуток, кваліфіковані як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водовідведення, шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(133) На подання від 14.10.2025 № 54-03/288-П з попередніми висновками у справі № 54/96-25 КП «Водоканал» листом від 24.10.2025 № 8555/25/09 надало заперечення щодо результатів розгляду справи (далі – Заперечення).

(134) В Запереченнях КП «Водоканал» стверджує, що включення до Абонплати 1 – 9 прибутку та податку на прибуток не протирічить нормам чинного законодавства, та обґрунтовує це, зокрема, таким:

«Одним з основних принципів підприємництва, зазначеним в ст. 44 ГК України, є самостійне встановлення підприємцем цін на продукцію та послуги відповідно до закону.

Статтею 189 ГК України встановлено, що під ціною розуміється виражений у грошовій формі еквівалент одиниці товару (продукції, робіт, послуг, матеріально-технічних ресурсів, майнових та немайнових прав), що підлягає продажу (реалізації), який повинен застосовуватись як тариф, розмір плати, ставки або збору, крім ставок і зборів, що використовуються в системі оподаткування. <...>

КП «Водоканал» здійснює господарську діяльність на принципах підприємницької діяльності, підприємству надані повноваження самостійно встановлювати розмір плати за абонентське обслуговування, обмежуючи його лише граничним розміром, який не був перевищений підприємством під час її розрахунку. Враховуючи відсутність на законодавчому рівні виключного переліку елементів, які повинні включатися для розрахунку плати за абонентське обслуговування, КП «Водоканал», здійснюючи відповідний розрахунок, діяло в межах чинного законодавства та не допускало порушення законодавства про захист економічної конкуренції та не встановлювало економічно необґрунтованого розміру абонплати. <...>

Собівартість та прибуток є обов'язковими елементами ціни, тому що відшкодування витрат і отримання прибутку є невід'ємною умовою виробництва продукції, надання послуг. <...>

Отримання прибутку та забезпечення рентабельності підприємства є головними критеріями підприємницької господарської діяльності.

Таким чином, включення собівартості та прибутку до складу плати за абонентське обслуговування є правомірним та таким, що жодним чином не суперечить нормам чинного законодавства. <...>

Не зазначення в термінології «плата за абонентське обслуговування», яка міститься в Законі «Про ЖКП» та в Постанові №808, вказівки про включення до розрахунку плати за абонентське обслуговування планового прибутку та податку на прибуток, не скасовує відповідні норми ГК України та ПК України, тому не може підтверджувати застосування КП «Водоканал» економічно необґрунтованої плати за абонентське обслуговування. <...>

За відсутності нормативного регулювання плановий прибуток та його розмір було враховано КП «Водоканал» в структурі плати за абонентське обслуговування споживачів за аналогією з методологією формування планового прибутку відповідно до п. 2.9 Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженого постановою НКРЕКП від 10.03.2016

№ 302.

Пунктом 2.9 вказаної постанови передбачено, що плановий прибуток визначається як сума коштів, що додається до суми повної планової собівартості і спрямовується на здійснення заходів інвестиційної програми (інвестиційного проекту), погашення основної суми запозичень (кредитів, позик), узгоджених з НКРЕКП, та/або забезпечення необхідного рівня прибутковості капіталу власників, відшкодування витрат з податку на прибуток та забезпечення обігових коштів.

Тому, врахування в структурі плати за абонентське обслуговування за 2022 – 2024 роки планового прибутку в розмірі 2% від повної планової собівартості з метою забезпечення обігових коштів, не протирічить нормам діючого законодавства України.
<...>

У зв'язку з тим, що КП «Водоканал» на підставі приписів ГК України та п. 14.1.36 ПК України включало в розрахунок плати за абонентське обслуговування плановий прибуток, у підприємства відповідно до п. 133.1 ПК України виникло зобов'язання щодо включення в структуру плати за абонентське обслуговування податку на прибуток, що відповідає нормам чинного законодавства.» (кінець цитати).

- (135) З вказаними запереченнями Відділення не погоджується з таких підстав.
- (136) Абзацом дев'ятим частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що **плата виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання, складається з плати:**
- за послугу, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;
 - за абонентське обслуговування, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України.
- (137) Тобто, плата за абонентське обслуговування (як нормативно виокремлений платіж, **що відшкодовує витрати виконавця** пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача) тощо, що визначено в пункті 11 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») є складовою плати виконавцю за отриману комунальну послугу, в нашому випадку – складовою плати за послугу з централізованого водопостачання або за послугу з централізованого водовідведення.
- (138) З системного аналізу вищенаведеної норми а також положень пункту 11 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Правил № 690, пункту 29 типового індивідуального договору про надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, підпункту 2 пункту 2 Постанови № 808, вбачається, що абонентське обслуговування КП «Водоканал» споживачів послуги з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення за індивідуальними договорами не є окремим видом підприємницької діяльності, окремою самостійною послугою Підприємства, а виконується ним (у складі з іншими технологічними процесами) при здійсненні ліцензованої діяльності з надання (виробництва) послуги з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (139) За таких підстав, норми Господарського кодексу України та Податкового кодексу України (в частині забезпечення рентабельності підприємства при формуванні цін на товари, послуги), на які в Запереченнях посилається КП «Водоканал», не можуть розповсюджуватись на відносини щодо формування плати за абонентське

обслуговування споживачів комунальної послуги за індивідуальними договорами, оскільки таке обслуговування не є самостійним товаром (продукцією, роботою, послугою, матеріально-технічним ресурсом, майновим (або немайновим) правом), призначеним для ринкового обміну, що підлягає продажу (реалізації) за певною ціною (у визначенні статті 189 ГК України), як окремий предмет господарського обороту на який об'єктивно існує окремий попит з боку споживача.

- (140) В свою чергу, до складу тарифів КП «Водоканал» на послугу з централізованого водопостачання та послугу з централізованого водовідведення, затверджених Регулятором (НКРЕКП), вже включено прибуток (на забезпечення обігових коштів) та податок на прибуток.
- (141) Що стосується застосування КП «Водоканал» при розрахунку Абонплати 1 – 9 в якості аналогу Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженого постановою НКРЕКП від 10.03.2016 № 302 (в частині врахування у складі Абонплати 1 – 9 прибутку та податку на прибуток), то його положення не розповсюджуються на порядок розрахунку плати за абонентське обслуговування споживачів комунальної послуги за індивідуальними договорами.
- (142) Водночас, підпункт 2 пункту 2 Постанови № 808 передбачає, що плата за абонентське обслуговування (з урахуванням **податку на додану вартість**), визначається відповідно до **планованих витрат виконавця**, пов'язаних з обслуговуванням абонентів за індивідуальними договорами.
Тобто, включення прибутку, а отже і податку на прибуток, при розрахунку плати за абонентське обслуговування законодавством не передбачено.
- (143) В Запереченнях КП «Водоканал» зазначило про збитковість його діяльності з абонентського обслуговування, а саме:
«у зв'язку зі зростанням дебіторської заборгованості підприємство має дефіцит обігових коштів, оскільки відсоток сплати за послуги за абонентське обслуговування складає: <...> квітень – грудень 2022 року – 74,67%, в 2023 році – 86,31%, в 2024 році – 89,20%, за 9 місяців 2025 року – 90,03%.
Звертаємо увагу, що в I кварталі 2022 року підприємство понесло витрати, пов'язані зі збутом, в сумі 10 821 тис. грн, які не були включені до структури тарифів, діючих з 01.01.2022 згідно з постановою НКРЕКП від 22.12.2021 № 2875 «Про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення для КП «Водоканал» м. Запоріжжя». Вказані витрати є складовою плати за абонентське обслуговування і мали відшкодовуватись за рахунок плати за абонентське обслуговування, але застосування плати за абонентське обслуговування для більшості споживачів стало можливим лише після затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85) Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
Водночас, за період з січня 2022 р. по вересень 2025 року КП «Водоканал» понесло збитки від плати за абонентське обслуговування у розмірі 12 924,66 тис. грн, а саме: за січень – березень 2022 р. (збиток) - (7 048,67) тис. грн, квітень – грудень 2022р. прибуток – 12 357,47 грн, за 2023 р (збиток) – 15 726,17) тис. грн, за 2024р. (збиток) – (2 307,13) тис. грн, за 9 місяців 2025р. (збиток) – (218,16) тис. грн. На це значною мірою вплинуло нарахування резерву сумнівних боргів.» (кінець цитати).
- (144) Вказані заперечення не приймаються до уваги за таких підстав.
- (145) Заборгованість окремих споживачів в період квітень 2022 року – серпень 2025 року по сплаті КП «Водоканал» Абонплати не стало Підприємству перешкодою відшкодувати в повному обсязі власні фактичні витрати з абонентського обслуговування.

- (146) Так, як вбачається з даних КП «Водоканал», в період квітень 2022 року – серпень 2025 року на рахунок Підприємства надійшли кошти за абонентське обслуговування у розмірі [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, [в тому числі за квітень – грудень 2022 року – [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, за 2023 рік - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, за 2024 рік - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, за січень – серпень 2025 року - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн (вказані суми визначені як добуток розміру нарахованої Абонплати у відповідний період на відсоток сплати споживачами Абонплати у цей же період)].
- (147) Разом з тим, фактичні витрати Підприємства, пов'язані безпосередньо з абонентським обслуговуванням споживачів в період квітень 2022 року – серпень 2025 року становлять [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн [в тому числі за квітень – грудень 2022 року – [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, за 2023 рік - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, за 2024 рік - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн, за січень – серпень 2025 року - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн].
- (148) Тобто, в цілому за досліджуваний період обсяг надходження від споживачів коштів зі сплати Абонплати перевищив на **1 617,12** тис. грн фактичні витрати Підприємства, пов'язані безпосередньо з абонентським обслуговуванням споживачів (собівартість реалізованих послуг та адміністративні витрати).
- (149) Зазначене стало можливим, в основному, за рахунок включення до розміру Абонплати 1 – 9 планових витрат на оплату праці окремих працівників персоналу Управління зі збуту, фонд робочого часу яких в досліджуваний період фактично Підприємством не використовувався, та витрат з нарахування єдиного соціального внеску на фонд оплати праці цих працівників.
- (150) Крім того, наявність дебіторської заборгованості від певних споживачів не є підставою для її покриття шляхом врахування в розмірі Абонплати 1 – 9 сум прибутку та податку на прибуток, наявність яких в платі за абонентське обслуговування не передбачена законодавством.
- (151) З приводу твердження КП «Водоканал» щодо неможливості, до внесення постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 змін до Постанови № 690, нарахування більшості споживачам плати за абонентське обслуговування у січні - березні 2022 року, що спричинило недоотримання за цей період коштів на відшкодування витрат в сумі 10 821 тис. грн, пов'язаних із збутом, варто зазначити таке.

Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 набрала чинності з 04.02.2022.

До лютого 2022 року відносини між виконавцем Послуг і споживачем (індивідуальним, колективним) регулювались Правилами № 690 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690), та низкою типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (з індивідуальним споживачем, колективним споживачем тощо) в редакції, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690. Вказаними нормативними документами також було визначено, що плата виконавцю за індивідуальним договором складається з плати за послугу та плати за абонентське обслуговування.

При цьому, в березні 2020 року Запорізькою міською радою на 49-сесії міської ради прийнято рішення від 25.03.2020 № 49 «Про надання дозволу на укладення публічного договору з індивідуальними споживачами» (розміщено на сайті міськради за посиланням <https://zp.gov.ua/uk/sessions/98/resolution/40671>). Пунктом першим цього рішення дозволено КП «Водоканал» укласти публічний договір з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових систем)

з власниками, користувачами житлових та нежитлових приміщень та про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у будівлі, приміщення якої є самостійними об'єктами нерухомого майна. Вказані договори (на момент прийняття цього рішення) були затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 та передбачали внесення плати за Послугу, яка складається з плати за послугу та плати за абонентське обслуговування.

- (152) Таким чином, у КП «Водоканал» була можливість вчинити певні дії (зокрема, укласти індивідуальні договори зі споживачами Послуг) та нараховувати у січні - березні 2022 року всім споживачам, з якими укладено індивідуальні договори, плату за абонентське обслуговування з метою відшкодування витрат, пов'язаних зі збутом Послуг, які не були враховані в тарифах на Послуги.
- (153) З приводу твердження КП «Водоканал» про «збитковість» абонентського обслуговування внаслідок формування резерву сумнівних боргів зазначаємо таке.
- (154) Відповідно до визначень з пункту 4 Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затвердженого Наказом Міністерства фінансів України 08.10.99 N 237, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 1999 р. за № 725/4018 (далі - НП(С)БО 10):
- **сумнівним боргом є поточна дебіторська заборгованість**, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником;
 - **поточна дебіторська заборгованість** - це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.
- (155) Згідно з пунктом 7 НП(С)БО 10, поточна дебіторська заборгованість включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Чиста реалізаційна вартість визначається як різниця між сумою поточної дебіторської заборгованості та резервом сумнівних боргів (пункт 4 НП(С)БО 10). Резерв же сумнівних боргів створюють під сумнівну заборгованість.
- (156) Отже, резерв сумнівних боргів - це оціночний резерв, створений для покриття **можливих** збитків від неповернення дебіторської заборгованості. Створення такого резерву дозволяє скоригувати балансову вартість дебіторської заборгованості до її «чистої реалізаційної вартості» та **відобразити витрати в обліку до того, як борг стане безнадійним**.
- (157) Водночас, очікування можливих збитків, зумовлених частковим не поверненням заборгованості за комунальну послугу, не є законною підставою для превентивної компенсації таких збитків за рахунок необґрунтованого збільшення плати за абонентське обслуговування, шляхом включення до її розміру не передбачених законодавством складових (зокрема, сум прибутку та податку на прибуток).
- (158) При цьому, як зазначено вище, за наявності дебіторської заборгованості за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, в цілому за досліджуваний період обсяг надходження від споживачів коштів зі сплати Абонплати перевищив на **1 617,12** тис. грн фактичні витрати Підприємства, пов'язані безпосередньо з абонентським обслуговуванням споживачів.
- (159) Крім того, «збитковість» абонентського обслуговування не підтверджується фінансовою звітністю Підприємства за 2022 рік, 2023 рік, 2024 рік. (далі Фінансова звітність).
- (160) Так, згідно з Примітками до Фінансової звітності, фінансовий результат КП «Водоканал» від абонентського обслуговування становив прибуток у розмірі:
- за 2022 рік – 62 569 тис. грн (пункт 35 «Розкриття інформації за сегментами»),
 - за 2023 рік – 32 529 тис. грн (пункт 34 «Розкриття інформації за сегментами»),
 - за 2024 рік – 31 391 тис. грн (пункт 34 «Розкриття інформації за сегментами»).

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

(161) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, що

- 1) КП «Водоканал», займаючи монополльне (домінуюче) становище на ринку **послуги з централізованого водопостачання** в межах території
–в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуша, ст. Дніпробуд – II,
–в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуша, ст. Дніпробуд – II,

де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал»,

своїми діями, **що полягають у встановленні Наказами** від 06.04.2022 № 135/д, від 29.04.2022 № 151/д, від 31.05.2022 № 188/д, від 30.06.2022 № 258/д, від 29.07.2022 № 337/д, від 30.12.2022 № 622д, від 28.07.2023 № 414/д, від 29.12.2023 № 754/д, від 30.09.2024 № 672/д **та застосуванні** у період дії цих наказів **економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуги з централізованого водопостачання**, у розрахунку на одного абонента на місяць, внаслідок включення до структури абонентської плати прибутку та податку на прибуток,

і які б були неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку,

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»;

- 2) КП «Водоканал», займаючи монополльне (домінуюче) становище на ринку **послуги з централізованого водовідведення**
–у період 2022-2024 років та січня – жовтня 2025 року в межах території м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне,

де розташовані мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні,

своїми діями, **що полягають у встановленні Наказами** від 06.04.2022 № 135/д, від 29.04.2022 № 151/д, від 31.05.2022 № 188/д, від 30.06.2022 № 258/д, від 29.07.2022 № 337/д, від 30.12.2022 № 622д, від 28.07.2023 № 414/д, від 29.12.2023 № 754/д, від 30.09.2024 № 672/д **та застосуванні** у період дії цих наказів **економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуги з централізованого водовідведення**, у розрахунку на одного абонента на місяць, внаслідок включення до структури абонентської плати прибутку та податку на прибуток,

і які б були неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку,

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

8. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

(162) Статтею 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

(163) Згідно з частиною другою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації

- продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (164) Частиною восьмою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначено, що порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, встановлюється нормативно-правовим актом Антимонопольного комітету України.
- (165) Розділом III Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 року №22-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 січня 2024 року за №123/41468 (далі – Порядок) передбачено, що визначення розміру штрафу здійснюється такими етапами:
- визначення базового розміру штрафу;
 - коригування розміру штрафу з урахуванням обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують розмір штрафу порівняно з базовим розміром штрафу;
 - визначення граничного розміру штрафу.
- (166) Відповідно до підпункту 1 пункту 4 розділу IV Порядку за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі **до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням**, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.
- (167) Підпунктом 2 пункту 6 розділу IV Порядку, передбачено, що з метою забезпечення стримуючого ефекту базовий розмір штрафу, визначений відповідно до підпунктів 1 або 2 пункту 4 цього розділу, збільшується - за вчинення порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50 та частиною першою або пунктами 5-8 частини другої статті 6, пунктом 2 статті 50 і частинами першою та другою статті 13 Закону, - на суму, що дорівнює добутку базового розміру штрафу й коефіцієнта $K_{се}$, який становить $K_{се} = O_{Снбу}/100$, де
- $O_{Снбу}$ – облікова ставка Національного банку України на день прийняття рішення у справі про порушення.
- Якщо облікова ставка Національного банку України на день, що передує дню прийняття рішення у справі про порушення, є більшою, ніж 25 відсотків, базовий розмір штрафу в усіх випадках збільшується на суму, розраховану відповідно до абзаців першого – третього цього підпункту.
- (168) Пунктом 1 розділу V Порядку передбачено, що у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин.
- (169) У разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.
- (170) Відповідно до пункту 1 розділу VI Порядку, розмір доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, у якому накладається штраф, відповідно до якого визначається граничний розмір штрафу, визначається:
- 1) на підставі документально підтверджених відомостей, наданих відповідачем;
 - 2) на підставі відомостей, визначених формою № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», наведеною в додатку 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого

наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868.

- (171) Згідно із Звітом про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2024 рік (форма № 2), чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) КП «Водоканал» у 2024 році складає [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн.
- (172) Розмір доходу (виручки), пов'язаного з порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, за період квітень 2022 року – серпень 2025 року склав:
- за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуги з централізованого водопостачання - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн,
 - за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів послуги з централізованого водовідведення - [інформація, доступ до якої обмежено] тис. грн.
- (173) Під час розгляду Справи не встановлені обставини, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, відповідно до переліку, визначеного розділом V Порядку визначення розміру штрафу.
- (174) При визначенні штрафу за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», враховано, що порушення триває, наслідки вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції не усунені.

З огляду на наведене, керуючись статтею 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України, статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктами 1, 4 та 5 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), підпунктом 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 № 22-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 січня 2024 року за № 123/41468, адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», займає монопольне (домінуюче) становище **на ринку послуги з централізованого водопостачання в межах території:**

–в період січень 2022 року – липень 2022 року - м. Запоріжжя, сел. Балабіне, сел. Кушугум, сел. Малокатеринівка, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,

–в період серпень 2023 року – жовтень 2025 року - м. Запоріжжя, с. Нижня Хортиця, с. Бабурка, с. Володимирівське, с. Сонячне, ст. Ростуца, ст. Дніпробуд – II,

де розташовані водопровідні мережі, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал», як таке що не має жодного конкурента.

2. Визнати, що комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у період 2022-2024 років та

січня – жовтня 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище **на ринку послуги з централізованого водовідведення в межах території** м. Запоріжжя, сел. Балабіне, с. Володимирівське, с. Сонячне, де розташовані мережі водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «Водоканал», як таке що не має жодного конкурента.

3. Визнати дії комунального підприємства «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]), **які полягають у встановленні Наказами:**

- від 06.04.2022 № 135/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії– квітень 2022 року).
- від 29.04.2022 № 151/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії травень 2022 року).
- від 31.05.2022 № 188/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії –червень 2022 року).
- від 30.06.2022 № 258/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії –липень 2022 року).
- від 29.07.2022 № 337/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії –серпень - грудень 2022 року).
- від 30.12.2022 № 622/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії – січень – липень 2023 року).
- від 28.07.2023 № 414/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії – серпень – грудень 2023 року).
- від 29.12.2023 № 754/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії – січень – вересень 2024 року).
- від 30.09.2024 № 672/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії –жовтень 2024 року - жовтень 2025 року)

та застосуванні у період дії цих наказів економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів комунальної послуги з централізованого водопостачання, у розрахунку на одного абонента на місяць, внаслідок включення до структури абонентської плати прибутку та податку на прибуток, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

4. Визнати дії комунального підприємства «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]), **які полягають у встановленні Наказами:**

- від 06.04.2022 № 135/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії– квітень 2022 року).
- від 29.04.2022 № 151/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії травень 2022 року).
- від 31.05.2022 № 188/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії –червень 2022 року).
- від 30.06.2022 № 258/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії –липень 2022 року).
- від 29.07.2022 № 337/д «Про внесення змін до наказу від 01.03.2022 № 112/д „Про встановлення плати за абонентське обслуговування“» (термін дії –серпень - грудень 2022 року).
- від 30.12.2022 № 622/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування»

- (термін дії – січень – липень 2023 року).
- від 28.07.2023 № 414/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії – серпень – грудень 2023 року).
 - від 29.12.2023 № 754/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії – січень – вересень 2024 року).
 - від 30.09.2024 № 672/д «Про встановлення плати за абонентське обслуговування» (термін дії – жовтень 2024 року - жовтень 2025 року)

та застосуванні у період дії цих наказів економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування індивідуальних споживачів комунальної послуги з централізованого водовідведення, у розрахунку на одного абонента на місяць, внаслідок включення до структури абонентської плати прибутку та податку на прибуток, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуги з централізованого водовідведення, шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. За порушення вказане в пункті 3 резолютивної частини, накладати на комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) штраф у розмірі 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

6. За порушення вказане в пункті 4 резолютивної частини, накладати на комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація, доступ до якої обмежено]) штраф у розмірі 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

7. Зобов'язати комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – 03327121) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказані у пунктах 3 та 4 резолютивної частини, та усунути наслідки цих порушень у двомісячний термін.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії

підпис

Лариса ГРЕЧАНА